

DE
NOORDWIJKSE
METHODE

DE GOUDEN SCHOOLREGELS

**Uitwerking en werkvormen hoe je de zes vormen van
aandacht kunt toepassen in school**

Inhoud

De Gouden Schoolregels	Pagina 2
Voor de leerkracht	Pagina 3
1. Ik heb aandacht voor mijzelf	Pagina 6
2. Mijn juf of meester heeft aandacht voor mij	Pagina 11
3. Ik heb aandacht voor mijn juf of meester	Pagina 14
4. We hebben aandacht voor elkaar	Pagina 17
5. We hebben aandacht voor onze omgeving	Pagina 23
6. Aandacht voor en van mijn ouders	Pagina 26
Bijlage 1: Talentenkaartjes	Pagina 28
Bijlage 2: Zoek iemand die	Pagina 29
Bijlage 3: Stellingen bij Gouden Schoolregel 1	Pagina 30
Bijlage 4: Emotiekaarten	Pagina 31

DE GOUDEN SCHOOLREGELS

1 Ik heb aandacht voor mijzelf

Ik maak mijn eigen positieve keuzes.
Ik weet wat ik nodig heb om goed
te kunnen leren.

2 Mijn juf of meester heeft aandacht voor mij

Als er een probleem is vertel
ik het aan mijn juf of meester.
Ik krijg altijd hulp.

3 Ik heb aandacht voor mijn juf of meester

Ik doe mijn best om zo veel
mogelijk te leren.
Ik ben beleefd.

4 We hebben aandacht voor elkaar

Het is leuk dat iedereen anders is.
We zijn aardig voor elkaar.
We helpen elkaar als dat nodig is.

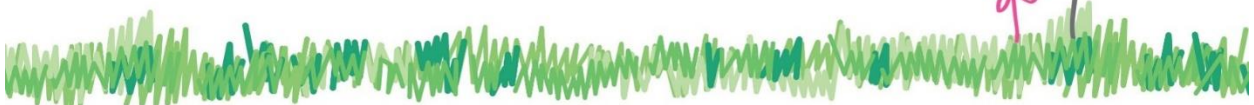
5 We hebben aandacht voor onze omgeving

Op mijn school kan ik op verschillende
manieren leren.
Ik ben zuinig op alles om mij heen.
Ik stoor anderen niet tijdens het werken.

6 Aandacht voor en van mijn ouders

Mijn ouders en mijn school helpen mij
om zo goed mogelijk te leren.

Vorbereiding voor de leerkracht

Gouden Schoolregels

1. Ik heb aandacht voor mijzelf.

Aandacht voor jezelf gaat over wat voor iemand je bent en wat voor iemand je wilt zijn: Wat vind je leuk? Wanneer voel jij je lekker? Waar ben je goed in? Wat heb je nodig om goed te kunnen leren? Wat werkt voor jou? Daarnaast gaat het ook over de vaardigheid van persoonlijk leiderschap. Hoe stuur je jezelf aan? Spiegel je het (negatieve) gedrag van een ander? Of kun je zelfstandig beslissen hoe je op een positieve manier omgaat met negatief gedrag van een ander.

In de school:

- Kinderen bewustmaken dat je mag zijn wie je bent, rekening houdend met de anderen in je omgeving.
- Bewustzijn van hoe je je verhoudt tot de anderen hier op school.
- Respect voor je eigenheid binnen de gemeenschap (hangt ook samen met regel 4: aandacht voor elkaar).

2. Mijn juf of meester heeft aandacht voor mij.

Aandacht voor de leerlingen gaat over een belangrijke voorwaarde om tot leren te komen, namelijk dat een kind zich veilig voelt op school. Vanuit die basis kunnen kinderen zich gaan ontwikkelen en nieuwe dingen gaan uitproberen. Naast het bieden van veiligheid gaat het bij deze vaardigheid vooral om leerkrachtvaardigheden: zowel sociaal emotioneel zoals bijvoorbeeld de gesprekstechnieken van de leerkracht, als cognitief, het juiste aanbod aan elk kind kunnen bieden.

In de school:

- Elke ochtend kinderen individueel begroeten bij de deur van de klas.
- Elke dag afsluiten in de groep met een reflectie op de dag en afscheid nemen van de kinderen.
- Alle kinderen op school bij naam kennen en weten in welke groep ze zitten.
- Iedereen groet elkaar bij tegenkomen in de school of op het plein.
- Kinderen krijgen zoveel mogelijk hulp en begeleiding die aansluit bij hun individuele ontwikkeling. Veiligheid bieden: de kinderen krijgen áltijd hulp (niet terug het bos insturen).
- Gelijkwaardigheid tussen leerkrachten.

3. Ik heb aandacht voor mijn juf of meester.

Aandacht voor mijn juf of meester is een vaardigheid die meestal wordt vergeten! Het gaat hierbij om het stimuleren van een actieve leerhouding en eigen verantwoordelijkheid bij de kinderen. Niet als consumenten afwachten waar de leerkracht mee komt maar actief meedoen met de les. Hierbij horen ook de beleefdheidsvaardigheden: alsjeblieft, dankjewel, goedemorgen, goedemiddag, sorry.

In de school:

- Kinderen groeten de leerkracht bij het binnenkomen in en weggaan uit de klas.
- Kinderen hebben oog voor de inspanningen van de leerkracht en doen hun best om goed mee te doen met de les.
- Ze leren dat hun inbreng in de les ertoe doet.
- Kinderen begroeten een gastdocent bij binnenkomst en bedanken de gastdocent na afloop van de les.
- Kinderen respecteren de regels die de leerkracht stelt als voorwaarde om de vrijheid te krijgen om op verschillende manieren te kunnen werken.

4. We hebben aandacht voor elkaar.

Aandacht voor elkaar gaat over de sociale vaardigheden van de kinderen onderling. Hij sluit aan bij de vaardigheid *aandacht voor jezelf*, omdat je vanuit nadenken over jezelf keuzes kunt maken over hoe je met je omgeving omgaat.

In de school:

- Elkaar groeten in de gang, kinderen welkom heten bij de deur, ouders bij naam kennen, weten wat er in een gezin speelt.
- Bij dagopening aandacht voor wie er vandaag niet is.
- Vragen voor het buitenspelen aan de kinderen of ze al weten wat ze gaan doen (zo zie je of een kind overblijft).
- Binnen het team is er aandacht voor elkaar: kadootje/kaartje bij bijzondere gebeurtenissen, elkaar helpen met pedagogische en didactische kwesties en lekker eten op studiedagen etc...
- Kinderen proberen elkaar te helpen als dit nodig of gewenst is.

5. We hebben aandacht voor onze omgeving.

Aandacht voor onze omgeving gaat natuurlijk om het netjes omgaan met alle materialen om je heen. Daarnaast gaat het erover hoe je van de school en de schoolomgeving een optimale ruimte maakt die uitnodigt tot leren.

In de school:

- De school, het plein, de klassen zien er aantrekkelijk en verzorgd uit.
- Omgeving is uitnodigend tot leren (mooi, leuk, fijn).
- Materialen zijn heel, schoon en verzorgd. Spullen worden opgeruimd op de juiste plaats.
- Iedereen gaat zuinig om met spullen, meubels en de begroeiing op het plein.
- Als je ziet dat iets kapot of vies is, geef je dit door aan de leerkracht of je ruimt het zelf op.
- Als iets kapot of vies is, wordt het zo snel mogelijk vervangen, gerepareerd of schoongemaakt.

6. Aandacht voor en van mijn ouders.

Aandacht voor en van mijn ouders is een belangrijke voorwaarde als je wilt dat ouders betrokken zijn bij de school en het leren van hun kind. Geef de ouders aandacht door: ouders bij naam te kennen, te weten wat ze doen in het dagelijks leven en wat er speelt in een gezin. Vraag hier ook naar bij de ouders. Verder gaat deze vaardigheid over de samenwerking ouders-leerkracht-kind, om optimaal met elkaar samen te werken om het kind te helpen met leren.

In de school:

- Ouders welkom heten in de school, ouders bij naam kennen.
- Kinderen mogen in de klas gebracht worden en daar ook weer worden opgehaald.
- Ouders kunnen altijd een kopje thee of koffiedrinken in de lounge (hierbij moeten zij niet de lesactiviteiten storen).
- Ouders kunnen dagelijks de leerkracht aanspreken met een korte vraag of opmerking. Voor grotere vragen kan een afspraak gemaakt worden.
- De leerkrachten groeten de ouders en weten van de kinderen in hun groep welke ouders bij welke kinderen horen.
- Ouders worden betrokken bij de ontwikkeling van hun kind op school.
- Ouders krijgen de mogelijkheid om het werk van de kinderen in te zien, door inloopochtenden/kijkweken.
- Ouders worden via de mail, app of de website op de hoogte gehouden van wat er in de klas speelt.
- Ouders leveren een inspanning door tenminste een paar keer per jaar te helpen met een activiteit op school.
- Ouders kennen de leerkracht van hun kind en komen naar informatiebijeenkomsten.
- Ouders ondersteunen de visie van De Noordwijkse Methode.

Filosofisch gesprek

Filosofie voor kinderen zorgt ervoor dat kinderen vaardigheden en ideeën ontwikkelen, die kinderen aanzetten om de Gouden Regel op een betekenisvolle manier te reconstrueren. Kinderen doen ideeën op die passen bij hun eigen behoeften en interesses, maar die ook passen bij de andere omstandigheden omtrent een situatie. Filosoferen versterkt niet alleen het kritisch denkvermogen van leerlingen, maar draagt ook bij aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden en taalvaardigheden. De leerlingen leren om zich te verplaatsen in een ander, ze leren de andere leerlingen kennen en voelen zich betrokken bij de groep. Al deze elementen samen zorgen ervoor dat je werkt aan de 21^e-eeuwse vaardigheden. Door actief te praten over de Gouden Schoolregels en hiermee aan de slag te gaan zorg je ervoor dat de Gouden Schoolregel onder de leerlingen gaat leven.

Hoe komt dit terug in de les?

- Inspiratie deel 1: De leerlingen worden nieuwsgierig gemaakt en hun voorkennis wordt geactiveerd.
- Inspiratie deel 2: De Gouden Schoolregel geïntroduceerd wordt. Het aanbieden van de Gouden Schoolregel zorgt voor een gezamenlijke ervaring die als start van het gesprek dient.
- De Denkbubbels: In de middenbouw en bovenbouw formuleer je samen met de leerlingen een vraag die aansluit op de Gouden Schoolregel en de Denkbubbels. Vinden ze dit lastig? Dan kan je als leerkracht gebruik maken van de vragen die per Gouden Regel en Denkbubbel beschreven staan. De onderbouw gebruikt deze vragen sowieso als startvraag voor het gesprek.
- Filosofisch gesprek: De Gouden Schoolregel is samen met de genoemde Denkbubbels uitgangspunt voor het filosofisch gesprek. De input voor het gesprek komt volledig vanuit de leerlingen. Het filosofisch gesprek kan 15-30 minuten duren.
- Afsluiting filosofisch gesprek: Als afsluiting van het filosofisch gesprek bespreek je hoe de klas na het gesprek denkt over de Gouden Regel. Welke dingen zijn het belangrijkste? Schrijf deze dingen op de uitgeprinte Gouden Schoolregel (zie Portal: Gouden-Schoolregels-dieren-los).
- Werkvormen: Na afsluiting van het gesprek kan er door middel van verschillende werkvormen verder geoefend worden met de Gouden Schoolregel. Dit kan meteen na de les of gedurende de rest van de week.

Begeleiding filosofisch gesprek

Als leerkracht ben je er voornamelijk om het gesprek in goede banen te leiden. Er zijn 5 zaken die hierbij belangrijk zijn.

1. Je zorgt ervoor dat leerlingen zich positioneren.
2. Wanneer leerlingen iets inbrengen dat niet onderbouwd is help je hen met het beargumenteren.
3. Je helpt de leerlingen met het concreet maken van de uitkomsten.
4. Je luistert goed naar alles wat er gezegd wordt.
5. Je helpt de leerlingen met het onderzoeken van de verschillende mogelijkheden of meningen.

De volgende vragen kunnen je hulp bieden in de begeleiding van het filosofisch gesprek:

- Kun je dat uitleggen?
- Hoe weet je dat?
- Wie bepaalt dat?
- Kunnen we dat bewijzen?
- Kun je een voorbeeld geven?
- Is dat altijd zo?
- Zou het ook anders kunnen zitten?

1 Ik heb aandacht voor mijzelf

Ik maak mijn eigen positieve keuzes.
Ik weet wat ik nodig heb om goed
te kunnen leren.

..

Onderwerpen

Reflectie op wie je bent als persoon. Vertel over persoonlijke interesses, familie, vrienden e.d. Wat voor persoon wil je zijn? Wat heb jij nodig om goed te kunnen leren?

Onderbouw: Wanneer voel je je fijn? Wie vind je lief? Wat vind je niet zo leuk om te doen? Wat vind je het allerleukst om te doen? Wat eet je graag op je brood? Wat vind jij heel eng? Etc.

Inspiratie deel 1

Nieuwsgierigheid prikkelen en voorkennis activeren.

- Mega mindmap: Waar worden de kinderen allemaal blij van? Wat hebben kinderen nodig om goed te leren? Maak hiervan twee grote mindmaps
- Beurtgoot: Elke groepje heeft een balletje. Als leerkracht stel je een vraag, bijvoorbeeld 'Hoe ziet jouw gezin er uit?'. Eén leerling begint met het balletje en beantwoordt de vraag. Daarna gooit deze hem voorzichtig door naar een andere leerling uit het groepje. Het groepje is klaar als iedereen geweest is.
- Doe een korte mindfulness oefening zodat leerlingen de aandacht volledig op zichzelf hebben. (<https://www.youtube.com/watch?v=OaecsKmTvgA> midden-/bovenbouw; <https://www.youtube.com/watch?v=2QUYP1HCpg8> onderbouw)

Inspiratie deel 2

Introductie van de Gouden Schoolregel

Ik heb aandacht voor mijzelf

- Ik maak mijn eigen positieve keuzes
- Ik weet wat ik nodig heb om goed te kunnen leren

Denkbubbelvraag

Onderbouw: de leerkracht introduceert een hoofdvraag

Midden-/bovenbouw: samen een vraag formuleren die aansluit bij de denkbubbel en de centrale gouden schoolregel

Denkbubbel persoonlijke relevantie. Wat heeft het met mijzelf te maken? Wat vind ik ervan? Wat betekent dit voor de actualiteiten, mijn land, mijn dorp, mijn familie?

Onderbouw:

- Wie ben je?
- Wat vind je niet zo leuk om te doen?
- Wat vind je het allerleukst om te doen?
- Wat eet je graag op je brood?

Midden-/bovenbouw:

- Wie ben je als persoon?

- Wat voor persoon wil je zijn?

Denkbubbel waarde bepaling. Is het belangrijk? Voor wie? Waarom?

Onderbouw:

- Wanneer voel je je fijn?
- Wie vind je lief en waarom?
- Wat vind je heel eng en waarom?

Midden-/bovenbouw:

- Wat heb je nodig om goed te kunnen leren?

Filosofisch gesprek

Samen zoeken naar antwoorden op de denkbubbelvraag

Afsluiting filosofisch gesprek

Hoe denk je nu over de vraag? Heb je iets nieuws geleerd?

Bespreek na hoe de klas na het gesprek denkt over jezelf aandacht geven. Welke dingen zijn het belangrijkste? Schrijf deze dingen op de uitgeprinte Gouden Schoolregel (zie Portal: Aandacht, Gouden-Schoolregels-dieren-los).

Werkvormen

Werkvormen die gedurende de week gedaan kunnen worden

Werkvormen

Wat zou jij doen?

Verdeel de klas in groepjes. Laat een stellingkaart zien of print de kaartjes en geef elk groepje een eigen stelling (zie bijlage 3). Wat zouden zij doen in de situatie? Waarom maak je die keuze? Wat vinden de kinderen belangrijk bij het maken van de keuzes? Wat is de beste keuze en waarom? Bespreek klassikaal de stellingen en de beste keuzes. Zorg ervoor dat de keuzes onderbouwd worden.

Waar zitten je gevoelens?

Leg behangrollen op de grond, laat elk kind er op liggen en maak met een viltstift een omtrek van het lichaam. Je kan ook een afbeelding van een lichaam uitprinten. Alle kinderen gaan nu aan de slag met dit 'lichaam'. Waar zitten de gevoelens in je lichaam? Zit verdriet in je hoofd of in je hart? Waar komen tranen vandaan? Zit angst in je maag of in je trillende benen? Zit boosheid in je ogen? Laat de kinderen met gekleurde potloden of viltstiften aangeven waar welk gevoel zit. Er zijn eigenlijk geen foute antwoorden mogelijk.

Dit ben ik koffer

De leerlingen krijgen om de beurt een lege koffer mee naar huis. Hierin stopt een kind spulletjes wat te maken heeft met zichzelf. Bijvoorbeeld: speelgoed waar hij het liefst mee speelt, zijn lievelingsboek, een foto, iets wat hij/zij lekker vindt, een knuffeltje, etc. De koffer wordt mee naar schoolgenomen en geïntroduceerd aan de andere kinderen.

Tip: Je kunt het ook zonder koffer doen, maar alle leerlingen vragen om vijf voorwerpen mee te nemen. Laat de helft van de leerlingen rondlopen en de andere helft verteld over zijn vijf voorwerpen. Wissel dit af.

Bij wie hoort het voorwerp

Je legt een kleed op de grond. Elk kind moet er een voorwerp(je) van zichzelf onderleggen. Bijvoorbeeld een haarknipje, kettinkje. Als ieder kind iets onder het kleed heeft gelegd (jij zelf ook) pakt het eerste kind zonder te kijken een voorwerp onder het kleed vandaan. Het kind moet iets vertellen zegt / raad van wie het is. Degene van wie het voorwerp is vertelt een aantal dingen over zichzelf zoals: 1. Naam 2. Woonplaats 3. Gezinssituatie 4. Hobby's 5. En iets over het voorwerp dat hij of zij onder het kleed gelegd heeft.

Zelfportret

Laat de kinderen een zelfportret maken en hieromheen woordjes schrijven die ze bij zichzelf vinden passen.

Ik boekje

Een boekje met allerlei informatie over het kind, bijvoorbeeld de leeftijd, lievelingskleur, familie, hobby's en doelen voor het jaar.

- Ik boekje onderbouw:
<https://drive.google.com/file/d/1WThZK0PyNFkiM2q-KHt3kPFrWAINhcdw/view>
- Ik boekje middenbouw:
https://drive.google.com/file/d/0B1YQ3l_qMGP5ZWVhX093MTRTMWMM/view?resourcekey=0-f9K9YChQQryjrM-AJxFQGG
- Ik boekje bovenbouw:
https://drive.google.com/file/d/0B1YQ3l_qMGP5MIhNSIBYdGtyYU0/view?resourcekey=0-9iHgjG-Q-Z9cidicyM7yOQ

Ik hou van

Je doet een uitspraak. Als kinderen het eens zijn met je uitspraak dan mogen ze gaan staan. Twijfelen ze over de uitspraak of zijn ze het niet helemaal eens met je uitspraak dan gaan ze half staan, dus met de knieën gebogen. Als ze het helemaal niet eens zijn met je uitspraak dan blijven ze zitten. De spelleider zegt bijvoorbeeld: "Ik hou van voetballen, spelletjes spelen, pizza.."

Laat de leerlingen vervolgens zelf de spelleider zijn.

Dit ben ik collage

Maak een collage door allerlei plaatjes uit tijdschriften te scheuren. Plak alles op wat bij jou hoort.

Tip: Laat de leerlingen foto's van thuis meenemen om hun collage aan te vullen.

Laat de kinderen vervolgens raden welke collage bij welk kind hoort.

Vriendenboekje

Vul met de klas een vriendenboekje. Laat alle leerlingen een pagina van vriendenboekje invullen met informatie over jezelf en je familie en vrienden.

Ik wil kennismaken met..

De kinderen zitten in een gesloten kring. Er is geen stoel voor de leerkracht, want hij of zij staat in het midden en zegt bijvoorbeeld 'ik wil kennismaken met iemand die van lezen houdt'. Alle kinderen die van lezen houden moeten nu opstaan en een andere plek zoeken, ook de leerkracht. Er is dan een stoel te weinig, dus een kind blijft over. Die zegt dan bijvoorbeeld 'ik wil kennismaken met iemand die blauw als lievelingskleur heeft', waarna al die kinderen weer een nieuwe plek moeten zoeken en er een over blijft. Zo gaat het spelletje alsmaar door.

Ik ben uniek

De kinderen staan in een kring, het doel is zo snel mogelijk bij 't middelpunt van de kring te raken. Dit doe je door een origineel weetje over jezelf te vertellen. Als nog niemand hetzelfde heeft meegemaakt of 't zelfde kenmerk heeft, mag je een stap naar voren doen.

Voorstellen en gelijkenissen

De kinderen krijgen allen evenveel kaarten, maakt niet uit of het kaartspel volledig is of niet. De leerkracht begint zich voor te stellen met bijvoorbeeld: ik heb bruin haar, ik heb een hond,...

Wanneer een kind een gelijkenis vindt in de voorstelling met haar eigen leefwereld, gooit het een kaart neer en zegt wat de gelijkenis is, bijvoorbeeld: ik heb ook een hond. Het kind dat een gelijkenis heeft gevonden mag verder gaan.

Wie is het?

De spelleider neemt één persoon uit de klas in gedachten. Iedereen uit de klas gaat staan. Om de beurt stelt iemand uit de klas een vraag aan de spelleider om er achter te komen wie de spelleider in gedachten heeft. Bijvoorbeeld: Heeft hij/zij een bril? Antwoord: nee. Dan mag iedereen met een bril gaan zitten. Antwoord: ja. Dan mag iedereen zonder bril gaan zitten. Vervolgens komt de volgende vraag. Hoeveel vragen heeft de klas nodig om de juiste persoon te raden?

Lijk jij op mij?

In duo's gemeenschappelijke dingen zoeken. Wees origineel! Bv 'lopen jullie allebei enkel op de witte strepen op het zebrapad?'

Zoek de valse

De kinderen schrijven drie stellingen over zichzelf op.

Twee stellingen zijn waar en één stelling is niet waar. Dat is De Valse.

De leerlingen houden een score bij: hoeveel klasgenoten kiezen De Valse? Zij krijgen een punt. Kiezen ze een andere stelling, dan krijgt de bedenker van de drie stellingen een punt.

Talenten

Zorg voor talentenkaartjes (zie bijlage 1). Geef alle kinderen bij binnenkomst twee talentenkaartjes. Laat de kinderen om en om de kaartjes hardop voorlezen. Vervolgens vragen ze zichzelf af of dit kaartje bij henzelf hoort.

Ja: Je legt het kaartje voor je neer.

Nee: Past het kaartje bij iemand anders uit de klas? Geef het kaartje aan de ander.

Tip! Je kunt dit spel ook in kleine groepjes laten spelen. Leg de talentenkaartjes dan verspreid op tafel en laat de kinderen om en om een kaartje pakken en kijken of het bij hen of een ander past. Maak het moeilijker door iedereen maar 4 kaartjes te laten houden. Ze kiezen dan de kaartjes die het beste bij ze passen uit.

Ik voel me..

Leg kaartjes met de basisemoties op verschillende plaatsen in het lokaal (bijv. De kaartjes van het Lekker in je vel spel). Leg de kinderen een situatie voor. Hoe zou jij je dan voelen? De kinderen lopen naar de emotie waarvan ze vinden dat deze bij hen past. Bespreek met de kinderen waarom ze bij die emotie zijn gaan staan en laat zien dat er verschillen zijn tussen emoties van kinderen in situaties.

Verdiepende materialen

Onderbouw:

Boeken

- Ik ben ik en jij bent jij – Karl Newson. We drinken allemaal, maar ieder op een eigen manier. Zwemmen kunnen we ook, maar de een wat verder dan de ander. Zo maakt hij duidelijk dat iedereen anders is en dat dat juist fijn is. Iedereen is ergens anders

goed in. En dat is juist fijn. Ook laat hij juist de overeenkomsten zien. Want die zijn er genoeg te vinden!

- Julian is een zeemeermin – Jessica Love. Julian ziet op een dag drie zeemeerminnen op straat. Vanaf dat moment is hij betoverd en weet hij wat hij wil worden: een zeemeermin. Als hij thuiskomt, gaat hij zich verkleeden als zeemeermin. Maar dan komt zijn oma binnen. Gelukkig wordt Julian begrepen en mag hij helemaal zichzelf zijn. Julian mag verkleed als zeemeermin mee met oma. Hij gaat mee naar een wel heel bijzondere plek...
- Kikker is Kikker – Max Velthuijs. Kikker is heel blij met zichzelf. Hij is mooi groen, kan goed zwemmen en springen! Totdat hij ziet dat zijn vriend kan vliegen. Dat wil hij ook! Hij verzint van alles, hij maakt zelfs vleugels van een oud laken.

Filmpjes

- <https://schooltv.nl/video/huisje-boompje-beestje-dit-ben-ik/#q=dit%20ben%20ik>
- <https://schooltv.nl/video/ik-kijk-en-lees/#q=dit%20ben%20ik>

Afbeeldingen

- Ik ben Bas – Dagmar Stam. Kijkplaten over de leefwereld van kinderen.

Bron: Pinterest – Juf in een klas

Midden-/bovenbouw:

Boeken

- De Jongen, de mol, de vos en het paard – Charlie Mackesy. Een jongen is op zoek naar een thuis. Tijdens zijn zoektocht ontmoet hij een mol, een vos en een paard. Hun gesprekken laten je nadenken over het leven en sporen je misschien aan om zonder angst te leven, met meer liefde voor jezelf en voor anderen.
- Mot en de metaalvissers – Sanne Rooseboom & Sophie Pluim. Mot heet eigenlijk Vlinder, maar zo noemt alleen haar moeder haar nog. Die wil het liefst een fladderig, kleurrijk kind in een jurkje. De elfjarige Mot is zo niet. Mot houdt van zwarte kleren en van de rommelige stad waarin ze opgroeit.

Filmpjes

- <https://schooltv.nl/video/het-klokhuis-sara-burgerhart/#q=keuzes%20>
- <https://schooltv.nl/video/rechill-als-je-een-keuze-moet-maken/#q=keuzes%20> tot minuut 01:11
- <https://schooltv.nl/video/dus-ik-ben-jr-dus-ik-ben-geen-twijfelaar/#q=keuzes%20> tot minuut 2:34

2 Mijn juf of meester heeft aandacht voor mij

Als er een probleem is vertel ik het aan mijn juf of meester. Ik krijg altijd hulp.

Onderwerpen

Wanneer heb je hulp nodig? Op welke manier kun je hulp vragen, welke zekerheid bied je daarbij als leerkracht.

Onderbouw: Hoe kan een kind aangeven dat hij of zij iets anders nodig heeft, wil doen in de klas? Inchecken in de klas: hoe voel je je (aangeven met smiley)

Inspiratie deel 1

Nieuwsgierigheid prikkelen en voorkennis activeren.

- Placemat: Geef elk groepje een blad. De kinderen schrijven aan een eigen kant van het blad op wat een goede juf of meester is. Daarna zoeken ze de overeenkomsten/verschillen. In het midden schrijven ze de overeenkomsten op.
- Hoe voel je je? De kinderen geven met een emotiekaartje (zie bijlage 4)/tekening op een whiteboard aan hoe ze zich voelen.
- Ren je rot: Hang 'ik vraag makkelijk om hulp', 'ik vraag soms om hulp', 'ik probeer het liever zelf' op in de klas. De kinderen rennen naar een van de drie opties.

Inspiratie deel 2

Introductie van de Gouden Schoolregel

Mijn juf of meester heeft aandacht voor mij

- Als er een probleem is vertel ik het aan mijn juf of meester.
- Ik krijg altijd hulp.

Denkbubbelvraag

Onderbouw: de leerkracht introduceert een hoofdvraag

Midden-/bovenbouw: samen een vraag formuleren die aansluit bij de denkbubbel en de centrale gouden schoolregel

Denkbubbel persoonlijke relevantie. Wat heeft het met mijzelf te maken? Wat vind ik ervan? Wat betekent dit voor de actualiteiten, mijn land, mijn dorp, mijn familie?

Onderbouw:

- Wanneer heb je hulp nodig?
- Hoe ziet de juf of meester wanneer je hulp nodig hebt?

Midden-/bovenbouw:

- Op wat voor manier kan je hulp vragen?
- Wanneer heb je hulp nodig?

Denkbubbel waardebeoordeling. Is het belangrijk? Voor wie? Waarom?

Onderbouw:

- Wat is hulp?

Midden-/bovenbouw:

- Wat biedt de meester of juf met het geven van hulp?

Filosofisch gesprek

Samen zoeken naar antwoorden op de denkbubbelvraag

Afsluiting filosofisch gesprek

Hoe denk je nu over de vraag? Heb je iets nieuws geleerd?

Bespreek na hoe de klas na het gesprek denkt over de juf of meester aandacht geven. Welke dingen zijn het belangrijkste? Schrijf deze dingen op de uitgeprinte Gouden Schoolregel (zie Portal: Aandacht, Gouden-Schoolregels-dieren-los).

Werkvormen

Werkvormen die gedurende de week gedaan kunnen worden

Werkvormen

Stappenplan hulp vragen

Maak samen met de klas een stappenplan voor het vragen van hulp. Wanneer vraag je om hulp? Hoe kan de juf of meester zien dat je hulp nodig hebt? Wat doe je als je moet wachten op de juf of meester?

Schakel jij hulp in?

Verzin als leerkracht stellingen die te maken hebben met hulp in de klas. Zouden leerlingen in deze situatie wel of geen hulp inschakelen van de leerkracht? Ja? Ga staan. Nee? Blijf zitten. Zo zie je als leerkracht ook direct welke hulpvraag er in de klas is.

Voorbeelden van stellingen zijn:

- Ik vind mijn tas te zwaar en ik heb geen zin om hem te dragen.
- Ik moet de klas vegen.
- Ik word gepest.
- Ik ben mijn schrift kwijt.
- Ik heb de bal op het dak geschoten.
- Ik vind de sommen te makkelijk.
- Ik heb niet opgelet tijdens de uitleg.
- Ik weet niet hoe ik een woord moet schrijven.

Wat ik je graag nog wil vertellen

Schrijf een brief aan je juf of meester, wat ik je graag nog wil vertellen..

Ik zie je

Geef elk kind een complimentenkaartje

Speel namenspelletjes

Verdiepende materialen

Onderbouw:

Boeken

- Kleine wijze wolf – Gijs van der Hammen. Kleine wolf leest dikke boeken, kent alle kruiden en ontdekt nieuwe sterren. Hij weet alles! De dieren uit de buurt weten dat ook en komen bij hem met allerlei vragen. Maar Kleine wijze wolf heeft geen tijd om deze vragen te beantwoorden. Hij blijft binnen, bij zijn boeken. Op een dag krijgt hij een brief. De koning is ziek en vraagt of Kleine wijze wolf hem beter wil maken. Eigenlijk heeft hij daar ook geen tijd voor. Maar, zoals de kraai zegt: 'Als de koning je

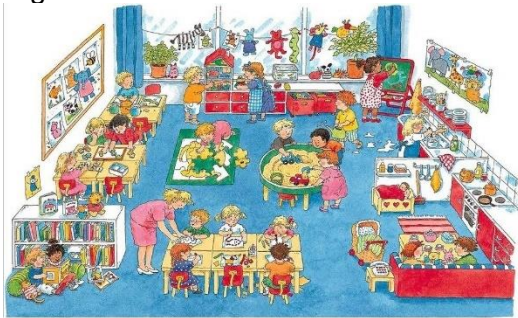
roept, dan kom je gewoon.' En dus gaat hij op pad. De andere dieren vragen zich af of Kleine wijze wolf geen hulp nodig heeft onderweg. Uiteindelijk komt Kleine wijze wolf tot de conclusie dat hij verdwaald is. Gelukkig helpen de dieren hem mee en bereikt hij de koning.

- Coco kan het – Loes Riphagen. Voor de kleine Coco is het tijd om haar vleugeltjes uit te slaan. Alle andere babyvogeltjes zijn al uitgevlogen, maar voor Coco is dat zo makkelijk nog niet. Wat nou als ze heel hard valt? Tegelijkertijd: als ze de sprong waagt, zou ze ook nieuwe vriendjes kunnen maken. Gelukkig heeft Coco een wijze moeder die haar precies het zetje geeft dat ze nodig heeft.
- Juf verdient een standbeeld – Laila Koubaa, Bart Koubaa. Een heerlijk dankjewel boek voor de vele geweldige meesters en juffen! Juf smeedt een ridderzwaard van oude takken en een plank, ze is een indiaan, ze weet altijd welke vragen ze moet stellen. Ze verdient een standbeeld van meer dan duizend-en-één ton! Maar ... Hoe moeten de kinderen dat voor elkaar krijgen zonder dat juf het merkt?

Filmpjes

- <https://schooltv.nl/video/een-restaurant-vol-hongerige-hoedjes-samen-maken-weten-voor-iedereen/#q=hulp%20vragen>
- <https://schooltv.nl/video/huisje-boompje-beestje-superdieren/#q=hulp%20>

Afbeeldingen

- Praatplaat klas – Dagmar Stam

Midden-/bovenbouw:

Boeken

- Het Ministerie van Oplossingen – Sanne Rooseboom
- Superjuffie – Janneke Schopveld
- Coco kan het – Loes Riphagen. Voor de kleine Coco is het tijd om haar vleugeltjes uit te slaan. Alle andere babyvogeltjes zijn al uitgevlogen, maar voor Coco is dat zo makkelijk nog niet. Wat nou als ze heel hard valt? Tegelijkertijd: als ze de sprong waagt, zou ze ook nieuwe vriendjes kunnen maken. Gelukkig heeft Coco een wijze moeder die haar precies het zetje geeft dat ze nodig heeft.

Filmpjes

- <https://schooltv.nl/video/wat-is-de-kindertelefoon-hulp-als-je-wil-praten-over-problemen/#q=hulp%20>

Afbeeldingen

- Bron: historiek.net
Schoolklas met slapende schoolmeester – Jan Steen

3 Ik heb aandacht voor mijn juf of meester

Ik doe mijn best om zo veel
mogelijk te leren.
Ik ben beleefd.

Onderwerpen

Welk gedrag heb je nodig van je leerlingen om je lessen goed te kunnen geven? Wat mogen de leerlingen zelfstandig doen? Hoe kunnen ze zichzelf helpen? Welke beleefdheidsvormen wil je dat er in jouw klas gehanteerd worden?

Onderbouw: Hoe kunnen ze zichzelf helpen? Hoe kunnen ze jou helpen? Welke beleefdheidsvormen wil je dat er in jouw klas gehanteerd worden? Welke taakjes hebben kinderen in de klas? Eigen verantwoordelijkheid en zelfsturing

Inspiratie deel 1

Nieuwsgierigheid prikkelen en voorkennis activeren.

- Rollenspel: Maak tweetallen. Laat leerlingen afwisselend beleefd en onbeschoft tegen elkaar praten. Doe dit ook met deftig en plat.
- Papegaaienspel: Zeg steeds een zinnetje/kort verhaaltje. De leerlingen zeggen dit samen of om beurten na.
- Denken – delen – uitwisselen: Geef een stelling over een actie. Is dit een beleefde of onbeleefde actie? Denk eerst zelf na. Deel je gedachte in een tweetal. Bespreek het kort met de klas.
- Luister een liedje over beleefd zijn <https://www.youtube.com/watch?v=nW-9hTfqdil&t=13s>

Inspiratie deel 2

Introductie van de Gouden Schoolregel

Ik heb aandacht voor mijn juf of meester

- Ik doe mijn best om zo veel mogelijk te leren
- Ik ben beleefd.

Denkbubbelvraag

Onderbouw: de leerkracht introduceert een hoofdvraag

Midden-/bovenbouw: samen een vraag formuleren die aansluit bij de denkbubbel en de Gouden Schoolregel die centraal staat

Denkbubbel persoonlijke relevantie. Wat heeft het met mijzelf te maken? Wat vind ik ervan? Wat betekent dit voor de actualiteiten, mijn land, mijn dorp, mijn familie?

Onderbouw:

- Hoe help je jezelf?
- Hoe kan je zelf taakjes uitvoeren?

Midden-/bovenbouw:

- Wat kan je zelfstandig?
- Hoe help je jezelf?

Denkbubbel creatief denken. Hoe zou het anders kunnen? Welke oplossingen kan ik bedenken? Hoe zou ik willen dat het zou zijn?

Onderbouw:

- Hoe help je de juf of meester?
- Hoe moet ik mij tegen de juf of meester gedragen?

Midden-/bovenbouw:

- Wat is goed gedrag?
- Wat is beleefd zijn?
- Hoe willen we dat we ons tegen de juf of meester gedragen?

Filosofisch gesprek

Samen zoeken naar antwoorden op de denkbubbelvraag

Afsluiting filosofisch gesprek

Hoe denk je nu over de vraag? Heb je iets nieuws geleerd?

Bespreek na hoe de klas na het gesprek denkt over aandacht hebben voor de juf of meester. Welke dingen zijn het belangrijkste? Schrijf deze dingen op de uitgeprinte Gouden Schoolregel (zie Portal: Aandacht, Gouden-Schoolregels-dieren-los).

Werkvormen

Werkvormen die gedurende de week gedaan kunnen worden

Werkvormen

Rollenspel

Maak tweetallen. Laat leerlingen afwisselend beleefd en onbeschoft tegen elkaar praten. Doe dit ook met deftig en plat.

Papegaaienspel

Zeg steeds een zinnetje/kort verhaaltje. De leerlingen zeggen dit samen of om beurten na.

(On)beleefde apen bordspel

<https://www.klascement.net/downloadbaar-lesmateriaal/35181/beleefdheid-bordspel/?previous#preview>

Placemat

Wat vind jij belangrijke regels voor in de klas?

Eerst zelf nadenken en je eigen vakje invullen. Daarna met je groepje overeen komen tot 5 belangrijke regels voor in de klas.

Timerspelletje

Verbeter jullie score. Hoe snel ruimen jullie op/zitten jullie klaar.

Stel dat jij de juf of meester was. Wat zou jij doen?

Quiz

Ken de juf of meester (waar krijgt de juf energie van? Waar wordt de juf blij van? Wanneer wordt de juf boos? Hoe kan je de juf helpen? Wat kun je doen als de juf chagrijnig is?)

Verdiepende materialen

Onderbouw:

Boeken

- *Beleefd zijn* – Cassie Mayer. Waarom is het belangrijk om beleefd te zijn? Lees het in dit boek! De boeken in deze serie laten kinderen zien wat belangrijke waarden zijn in onze samenleving. In het boek laten we jonge kinderen aan de hand van speelse en betekenisvolle illustraties kennismaken met beleefd zijn en waarom beleefd zijn belangrijk is.
- *Willewete Naar School* – Jozua Douglas en Juf Maike. Ga jij al naar school? Wil je wel eens weten wat je er allemaal doet? Hoeveel kinderen zitten er in een klas? Mogen je huisdieren ook mee? Wat doet een juf of meester? En wat leer je er allemaal? Deze en vele andere vragen worden in dit boek beantwoord. Met een leuke strip, een liedje, een knutselpagina, een uitklappagina en een miniquiz leer je alles over school!

Filmpjes

- <https://schooltv.nl/video/beleefd-scene-uit-sesamstraat/#q=beleefd> Aart leert Pino dat het goed is om op te staan voor oudere mensen.
- <https://schooltv.nl/video/sorry-mijn-naam-is-corry-liedje-uit-de-boterhamshow/#q=beleefd> Corry Pardon zegt de hele tijd sorry, ook als ze zelf niets verkeerd heeft gedaan. Is ze misschien iets te beleefd?

Midden-/bovenbouw:

Boeken

- *Mees Kees een pittig klasje* – Mirjam Oldenhove. Meester Kees heeft nog nooit voor de klas gestaan. De kinderen moeten hem nog een beetje leren hoe dat moet, meester zijn. En dat doen ze graag! Ze leren hem dat je best om kwart over negen je pauzeboterhammen op mag eten, als je maar op het bord schrijft dat het om een voedselproject gaat. En dat het heel handig is als ieder kind maar één rijtje sommen van de taak maakt, zodat niet iedereen hetzelfde werk zit te doen...

4 We hebben aandacht voor elkaar

Het is leuk dat iedereen anders is.
We zijn aardig voor elkaar.
We helpen elkaar als dat nodig is.

Onderwerpen

Wat voor groep willen jullie zijn: Wat vind je fijn en minder fijn in de omgang met elkaar

Onderbouw: Elkaar helpen, aardig zijn voor elkaar. Vraag bijv. elke ochtend: welke kinderen missen we?

Inspiratie deel 1

Nieuwsgierigheid prikkelen en voorkennis activeren. Gezamenlijke ervaring opdoen

- Begroeten: De kinderen lopen door elkaar in de ruimte. Op een teken (bijvoorbeeld klappen in de handen) staan de kinderen stil en kijken naar de begroetingsvorm die je voordeet. Knik bijvoorbeeld met je hoofd. Daarna lopen de kinderen. Als ze nu iemand tegenkomen begroeten ze de leerling op deze manier en noemen daarbij eventueel elkaars naam. Bij iedere opdracht kun je ook een andere plaats verzinnen waar de kinderen zich bevinden: op straat, in een paleis, in het bos enz
- Genummerde bewegingen: Zorg voor een open ruimte in je groep. De kinderen staan in het midden. Jij, de leerkracht, roept een nummer en een lichaamsdeel. Bijvoorbeeld: "Zeven, voeten". De kinderen moeten nu opbreken in groepjes van dat nummer en ervoor zorgen dat de lichaamsdelen elkaar raken. In ons voorbeeld dus groepjes van zeven die elkaar met de voeten aanraken.
- Imiteer: Maak tweetallen. Plaats een schot tussen twee leerlingen. De een omschrijft wat de ander moet tekenen. Is het gelukt?

Inspiratie deel 2

Introductie van de Gouden Schoolregel

We hebben aandacht voor elkaar

- Het is leuk dat iedereen anders is.
- We zijn aardig voor elkaar.
- We helpen elkaar als dat nodig is.

Denkbubbelvraag

Onderbouw: de leerkracht introduceert een hoofdvraag

Midden-/bovenbouw: samen een vraag formuleren die aansluit bij de denkbubbel en de Gouden Schoolregel die centraal staat

Denkbubbel persoonlijke relevantie. Wat heeft het met mijzelf te maken? Wat vind ik ervan? Wat betekent dit voor de actualiteiten, mijn land, mijn dorp, mijn familie?

Onderbouw:

- Wie vind je aardig en waarom?

Midden-/bovenbouw:

- Wat vind je fijn en minder fijn in de omgang met elkaar?

Denkbubbel perspectief nemen. Zo ik er net zo over denken als ik iemand anders was? Als ik in een andere tijd leefde? Als ik ergens anders woonde?

Onderbouw:

- Wat is aardig zijn?

Midden-/bovenbouw:

- Wat voor groep wil je zijn?

Filosofisch gesprek

Samen zoeken naar antwoorden op de denkbubbelvraag

Afsluiting filosofisch gesprek

Hoe denk je nu over de vraag? Heb je iets nieuws geleerd?

Bespreek na hoe de klas na het gesprek denkt over het hebben van aandacht voor elkaar. Welke dingen zijn het belangrijkste? Schrijf deze dingen op de uitgeprinte Gouden Schoolregel (zie Portal: Aandacht, Gouden-Schoolregels-dieren-los).

Werkvormen

Werkvormen die gedurende de week gedaan kunnen worden

Werkvormen

Grenzen aangeven

Doel: ervaren hoe je kunt aangeven wat je grens is en dat de grens van iedereen ergens anders ligt.

Maak twee rijen. De ene rij begint. Ze zetten steeds een stapje naar voren. De andere leerling mag steeds aangeven of hij verschil voelt. Als de grens bereikt is zeg je stop.

Wat voelde je bij deze grens? Hoe was het om dat te moeten aangeven?

Nog een keer met wisselende tweetallen. Kun je ook zonder te praten aangeven dat je grens bereikt is?

Overeenkomsten

Laat de kinderen zonder te praten door elkaar heenlopen. Op een sein van de spelleider zoeken de kinderen een partner, die in een bepaald opzicht een overeenkomst met hem heeft: dezelfde schoenen, hobby of iets dergelijks. De kinderen mogen er niet bij praten, dus als ze in tweetallen bij elkaar staan, weten ze niet of ze elkaar op dezelfde overeenkomst hebben uitgekozen. Als iedereen een partner gevonden heeft, wisselen ze uit welke overeenkomst ze in gedachten hadden (dit kan ook met de opdracht om een verschil te zoeken)

Eigen vertelmoment

Verdeel de klas in tweetallen. Het is de bedoeling dat één persoon zal moeten spreken zonder te stoppen, terwijl de andere persoon zo aandachtig mogelijk moet luisteren. De spreker kan over allerlei zaken spreken, bijvoorbeeld over waar hij of zij is geweest, welke activiteiten ze hebben gedaan, een interessante ervaring... De paren krijgen een moment om te beslissen wie er gaat spreken en wie er gaat luisteren. Hierna mogen de sprekers beginnen. De sprekers krijgen ongeveer 2 minuten om ongestoord te spreken. Er wordt daarna aan de luisteraars gevraagd om voor hun partner de twee laatste zinnen te herhalen die hij/zij gezegd heeft. De paren wisselen dan van rol, de luisteraar gaat nu spreken en de spreker gaat luisteren. We stoppen na een paar minuten opnieuw.

Waarschijnlijk zullen de luisteraars nu beter geluisterd hebben. Je kunt daarom vragen de 3 laatste zinnen te herhalen. Verder kun je de volgende vragen stellen ter evaluatie: Kon je de zinnen herinneren? Was het gemakkelijker om ze de tweede keer te herinneren? Waarom? Wat deed je om beter te luisteren? Deed je iets speciaal met je lichaam? Of met je gezicht? En wat met je gedachten? Wat verhinderde je om te luisteren?

Anders maar hetzelfde

Iedere leerling heeft een blad/wisbordje. Ze zoeken iemand op in de groep die ze nog niet zo goed kennen. Zoek samen 3 bijzondere overeenkomsten en 3 unieke verschillen. Na drie minuten zoek je opnieuw iemand die je niet goed kent. Zoek weer naar overeenkomsten en verschillen. Doe dit nog eenmaal. Bespreek klassikaal de opvallendste overeenkomsten en verschillen.

Iedereen aan boord

De groep moet passen in een vooraf gestelde kleine ruimte. Zet de ruimte af met touw of afzetlint. Je kunt de ruimte steeds kleiner maken.

In de rij

De leerlingen zoeken hun plaats in de rij ten opzichte van hun klasgenoten.

De stappen:

1. De leerkracht geeft een onderwerp waarin de leerlingen verschillen.
2. Daarna geeft de leerkracht aan waar het begin en waar het einde van de rij is.
3. De leerlingen schatten de eigen positie in en nemen plaats In De Rij.
4. De leerlingen wisselen uit en nemen hun definitieve plaats in.

Gebruik deze werkvorm als klasbouwer: op volgorde van voornaam, leeftijd, schoenmaat, lengte, aantal huisdieren, aantal jaren op school, afstand tussen huis en school. Lukt het de leerlingen om een rij te maken zonder te communiceren?

In de knoop

Start in een cirkel en laat iedereen iemand anders in de groep een hand geven, zodat er een knoop ontstaat. Laat ze de knoop uit elkaar halen zonder handen los te laten.

Mensen vorm

Laat de kinderen met elkaar een vorm, letter of woord vormen.

Opstaan

Laat de kinderen met de ruggen tegen elkaar zitten en de armen in elkaar haken. Laat ze zo samen opstaan. Je kunt het uitbreiden door er groepen van te maken met even aantal.

Cirkel van vertrouwen

Leg een cirkel in het midden van een groep en laat de kinderen er goed omheen staan. Eentje staat in de cirkel en laat zich rustig achterover vallen met het vertrouwen dat hij opgevangen wordt door de anderen.

Samen bouwen

Geef verschillende groepen eenzelfde soort materiaal, zoals droge pasta, blokjes of Lego en geef ze dezelfde opdracht om iets te bouwen, bijvoorbeeld een stevige brug.

Allemaal meningen

Vertel als leerkracht een vraag/stelling. Alle kinderen schrijven op hun wisbordje (of een blaadje) wat zij ervan vinden. Vervolgens mag iedereen zijn mening vertellen en zo nodig toelichten. De kinderen krijgen de opdracht naar elkaar te luisteren en overeenkomsten en verschillen te zoeken in elkaars meningen.

Evaluatie: is het erg dat er verschillen zijn? Hoe was het om eens echt allemaal naar elkaars mening te luisteren zonder dat één iemand gelijk moet hebben?

Gericht luisteren

Bespreek met de klas hoe je in een gesprek kunt laten zien/horen dat je echt luistert naar een ander. Verdeel de klas in tweetallen. De tweetallen gaan elkaar vertellen over hun weekend/vakantie. Leerling A begint. Na twee minuten gaat leerling B samenvatten wat A heeft gezegd.

Evaluatie: Klopte de samenvatting? Was er oogcontact? Waren de (non-verbale) reacties stimulerend? Draai nu de oefening om.

Zoek iemand Die ...

Voor deze werkvorm hebben de leerlingen het werkblad uit bijlage 2 nodig.

De werkvorm gaat als volgt:

1. Alle leerlingen lopen door de klas en zoeken een maatje.
2. Leerling A stelt een vraag.
3. Leerling B antwoordt.
4. Leerling A schrijft het antwoord op het werkblad.
5. Leerling B controleert en tekent af.
6. Leerling A en B wisselen van rol.
7. Hierna zoeken de leerlingen een nieuw maatje.

De stappen worden herhaald, totdat het blad vol is, of totdat de leerkracht een stopteken geeft.

High Five

We stappen door elkaar, wanneer de muziek stopt, geef je iemand die dicht in je buurt staat, een high five en geef je hem/haar een complimentje.

Complimenten lootjes

Je laat de kinderen uit je klas een lootje trekken met daarop de naam van een leerling. Aan het eind van de dag geeft elke leerling een compliment aan de leerling die op het lootje staat. Dit betekent dat leerlingen elkaar gaan observeren gedurende de dag om aan het eind van de dag een compliment te kunnen geven over iets dat hij of zij gezien heeft. Het blijft natuurlijk wel tot aan het eind van de dag (of dagdeel) geheim wie wie getrokken heeft...!

Complimenten geven en ontvangen

Iedereen krijgt bij binnenkomst een ijsstokje of briefje met een naam. Schrijf een briefje aan die persoon met daarin minimaal twee complimenten. Dit mogen geen complimenten over het uiterlijk zijn. Als iedereen klaar is met het schrijven van een briefje staat iedereen op om het briefje aan de betreffende persoon voor te lezen. Hoe reageer je als iemand jou complimenten geeft?

Over wie gaan de complimenten?

Er gaat straks een leerling naar de gang. Met de leerlingen in de klas bedenken we vijf complimenten voor een leerling. Dan halen we de leerling terug in de klas. Om de beurt noemen de vijf leerlingen het afgesproken compliment. Degene die gaat raden voor wie de complimenten zijn, mag het vijf keer proberen.

Leerlingen geven makkelijk een compliment over uiterlijk of iets wat ze hebben. Stimuleer de kinderen om complimenten vanuit verschillende categorieën te geven.

Wat heb je een mooie rug!

Plak bij iedere leerling een blaadje op zijn rug. De leerlingen gaan bij iedereen in de klas een compliment opschrijven.

Nadat alle leerlingen van iedereen een compliment hebben gehad, gaan de leerlingen hun complimenten voorlezen in de ik-vorm. Dus Ik ben creatief, behulpzaam enz.

Complimentensleutel

Wie heeft de complimentensleutel in het laatje.....

Elke dag ligt de complimentensleutel bij iemand in zijn/haar laatje verstopt. Dit is geheim!! Het kind met de complimentensleutel geeft de hele dag complimenten aan andere kinderen. Het valt natuurlijk op als alleen het kind met de sleutel complimenten geeft. De andere kinderen moeten dit ook doen om het spannend te maken. En zo kun je iemand laten denken dat jij de sleutel hebt.

Aan het einde van de dag moet de klas raden wie de complimentensleutel heeft. Het kind dat dit weet mag de sleutel bij iemand anders in het laatje stoppen (je kunt dit ook als leerkracht elke ochtend doen)
Leuk ook om daarna aan de kinderen te vragen welke complimenten ze gegeven en gekregen hebben.

Verdiepende materialen

Onderbouw:

Boeken

- Mag ik meedoen? - John Kelly. Eend wil graag vrienden maken en hij besluit zich aan te sluiten bij een club. Maar hij mag niet bij de leeuwenclub, omdat hij niet kan brullen. Bij de slangenclub wordt hij afgewezen omdat hij niet kan sissen. Hij kan ook niet trompetteren, dus de olifantenclub kan hij ook wel vergeten. Eend is verdrietig, maar hij weet wat hem te doen staat. Hij besluit namelijk zijn eigen club op te richten. Al snel komen de eerste dieren vragen of ze mee mogen doen. Eend accepteert alle verzoeken en al snel is de club razend populair.
- Het dikke boek van Elmer – David McKee. Elmer de olifant gaat over een olifant die er anders uitziet dan de andere olifanten. Alle andere olifanten zijn grijs, maar Elmer niet. Hij is bedekt met gekleurde vakjes. Soms houdt hij de olifanten hem voor de gek en soms maken de andere olifanten grappen over hem. Op een dag is hij er klaar mee, hij wil niet anders zijn, hij wil zijn zoals de andere olifanten. Hij sluipt weg en gaat naar het oerwoud. Daar vindt hij een grijze bessenstruik waarmee hij zich insmeert. Zo is hij ook grijs, net als de andere olifanten.

Filmpjes

- <https://schooltv.nl/video/anders-zijn/#q=aardig%20zijn> Jasper is niet helemaal gelukkig met zichzelf. Hij zou soms liever iets anders willen zijn. Is gewoon Jasper zijn niet gewoon goed genoeg?
- <https://schooltv.nl/video/na-apen-dat-doen-niet-alleen-papegaaien/#q=aardig%20doen> Een papegaai praat een jongen na. Die vindt dat maar niks, maar eigenlijk doet hij precies hetzelfde.

Midden-/bovenbouw:

Boeken

- Mot en de metaalvissers – Sanne Rooseboom & Sophie Pluim. Mot heet eigenlijk Vlinder, maar zo noemt alleen haar moeder haar nog. Die wil het liefst een fladderig, kleurrijk kind in een jurkje. De elfjarige Mot is zo niet. Mot houdt van zwarte kleren en van de rommelige stad waarin ze opgroeit.
- Mus & Kapitein Kwaadbaard en de Amorfe – Kevin Hassing. Een geheimzinnig schip vaart recht op de kade van Zeeburgerdam af. Het blijkt De Amorfe te zijn, een schip gemaakt van glas. De kapitein van het schip, Nero, vertelt dat hij met zijn bemanning naar een drijvende stad in de oceaan gaat varen, De Parasela. Daar wil hij meedoen aan het legendarische Tetra Toernooi. Hij roept de hulp in van de stoere Mus en haar vrienden, maar Mus twijfelt. Meedoen aan het toernooi betekent dat je je leven op het spel zet...
- Super Normaal – Greg James en Chris Smith. Murph is een doodnormale jongen die verhuist naar een nieuwe stad. Het wil niet lukken om een nieuwe school voor hem te vinden, totdat hij per ongeluk op een superheldenschool belandt. Als enige zonder superkracht is hij al snel het buitenbeentje. Maar heb je wel superkrachten nodig om een held te zijn?

Filmpjes

- <https://schooltv.nl/video/anders-zijn/#q=aardig%20zijn> Jasper is niet helemaal gelukkig met zichzelf. Hij zou soms liever iets anders willen zijn. Is gewoon Jasper zijn niet gewoon goed genoeg?

We hebben aandacht voor onze omgeving

Op mijn school kan ik op verschillende manieren leren.
Ik ben zuinig op alles om mij heen.
Ik stoor anderen niet tijdens het werken.

Onderwerpen

Hoe ziet de klas eruit? In welke ruimtes mogen de kinderen welk werk doen? Waar ligt alles? Waarom is de klas ingericht zoals hij is? Wat is er nodig om rustig te kunnen werken?

Onderbouw: Hoe ruimen we spullen die we gebruiken op?

Inspiratie deel 1

Nieuwsgierigheid prikkelen en voorkennis activeren. Gezamenlijke ervaring opdoen

- See think wonder: Laat een foto van een heel rommelig klaslokaal zien. Wat zien de leerlingen allemaal? Hoe denken ze dat het komt dat het lokaal zo rommelig is? Wat voor oplossingen zijn hiervoor? De kinderen delen dit eerst in kleine groepjes. Daarna is er een korte klassikale bespreking.
- Stel een creatieve vraag: Wat zijn de overeenkomsten tussen het klaslokaal en je eigen kamer? De leerlingen bespreken dit in tweetallen, dan in groepjes en dan klassikaal.
- Wie ben ik: start de les met 'Wie ben ik'. Neem een voorwerp uit de klas in je hoofd. De kinderen moeten raden welk voorwerp dit is.

Inspiratie deel 2

Introductie van de Gouden Schoolregel

Denkbubbelvraag

Onderbouw: de leerkracht introduceert een hoofdvraag

Midden-/bovenbouw: samen een vraag formuleren die aansluit bij de denkbubbel en de Gouden Schoolregel die centraal staat

Denkbubbel persoonlijke relevantie. Wat heeft het met mijzelf te maken? Wat vind ik ervan? Wat betekent dit voor de actualiteiten, mijn land, mijn dorp, mijn familie?

Onderbouw:

- Hoe ruimen je je spullen op?
- Hoe ziet de klas er uit?
- Waar ligt alles?

Midden-/bovenbouw:

- Wat heb jij nodig om rustig te kunnen werken?
- Hoe ziet de klas er uit?
- Waar ligt alles?

Denkbubbel onthouden en begrijpen / verbanden leggen. Waar gaat het over? Wat heb ik gelezen, gehoord of gezien? / Waar heeft het nog meer mee te maken? Wat hoort bij elkaar? Wat is de oorzaak? Wat is het gevolg?

Onderbouw:

- Wat is er nodig om rustig te kunnen werken?
- In welke ruimtes mag je welk werk doen?

Midden-/bovenbouw:

- Wat is er nodig om allemaal rustig te kunnen werken?
- Waarom is de klas zo ingericht?

Filosofisch gesprek

Samen zoeken naar antwoorden op de denkbubbelvraag

Afsluiting filosofisch gesprek

Hoe denk je nu over de vraag? Heb je iets nieuws geleerd?

Bespreek na hoe de klas na het gesprek denkt over aandacht hebben voor de omgeving. Welke dingen zijn het belangrijkste? Schrijf deze dingen op de uitgeprinte Gouden Schoolregel (zie Portal: Aandacht, Gouden-Schoolregels-dieren-los).

Werkvormen

Werkvormen die gedurende de week gedaan kunnen worden

Werkvormen

Zorg dragen voor het lokaal

Aan het einde van de dag nemen de kinderen allemaal 3 rommeltjes van de grond en ruimen dit op of gooien het weg.

Takenlijst

Maak samen met de klas een lijst van taken die gedaan moeten worden om de klas netjes te houden. Verdeel de taken. De taken wisselen gedurende het jaar.

Hoe snel ruimen wij op?

Houd met een stopwatch bij hoe lang de leerlingen doen over opruimen. Schrijf dit op een lijst. Kunnen ze dit de volgende les/dag sneller?

Inrichten

Richt samen met de kinderen de klas in.

Speel het uit

Door middel van gesprekken en uitspelen oefen je met de kinderen hoe je ermee om gaat als je iets kapot hebt gemaakt (expres en per ongeluk) en hoe je dit oplost.

Verdiepende materialen

Onderbouw:

Filmpjes

- <https://schooltv.nl/video/ruim-het-op-liedje-uit-de-boterhamshow/#q=opruimen> De Opruimbende treedt keihard op tegen troep! Dus steek je handen uit de mouwen en zing lekker mee terwijl je je kamer opruimt.

Midden-/bovenbouw:

Filmpjes

- <https://schooltv.nl/video/hoe-zorg-je-voor-een-schone-buurt-afval-opruimen-en-kippen-delen/#q=opruimen> Chabi en George gaan elke zaterdag afval prikken in de

buurt. Zo houden ze de straat schoon. Ook verzamelen ze etensresten om te voeren aan de buurtkippen. Zo dragen zij hun steentje bij aan een duurzamere wereld.

6 Aandacht voor en van mijn ouders

Mijn ouders en mijn school helpen mij om zo goed mogelijk te leren.

Onderwerpen

Wat verwacht je dit schooljaar van de ouders? Wat verwachten de kinderen van hun ouders in relatie tot hun leren? Hoe betrek jij de ouders bij het leren van hun kind? Voorbereiding startgesprek.

Inspiratie deel 1

Nieuwsgierigheid prikkelen en voorkennis activeren. Gezamenlijke ervaring opdoen

- Sorteren: geef de groepjes een stapeltje met afbeeldingen van dingen waarbij ouders wel/niet kunnen helpen. De leerlingen sorteren de afbeeldingen in een stapel waarbij ze wel hulp verwachten van ouders en waarbij niet
- Mega mindmap: Bij welke dingen kunnen je ouders helpen? Bij welke dingen niet? Maak hiervan een klassikale mindmap
- 3-2-1: laat leerlingen 3 dingen opschrijven die ze samen met hun ouders doen. 2 dingen waar ze hulp bij nodig hebben en 1 ding dat ze zelf kunnen.

Inspiratie deel 2

Introductie van de Gouden Schoolregel

Denkbubbelvraag

Onderbouw: de leerkracht introduceert een hoofdvraag

Midden-/bovenbouw: samen een vraag formuleren die aansluit bij de denkbubbel en de Gouden Schoolregel die centraal staat

Denkbubbel persoonlijke relevantie. Wat heeft het met mijzelf te maken? Wat vind ik ervan? Wat betekent dit voor de actualiteiten, mijn land, mijn dorp, mijn familie?

Onderbouw:

- Welke hulp heb je nodig van je ouders als je op school zit?

Midden-/bovenbouw:

- Hoe kunnen je ouders je helpen met leren?

Denkbubbel kritisch denken. Hoe onderzoek ik of de informatie klopt? Is het een feit of een mening? Hoe kom ik erachter of het waar is?

Midden-/bovenbouw:

- Hoe kan school ervoor zorgen dat mijn ouders mij helpen met leren?
- Waar kunnen mijn ouders de juf of meester mee helpen als het gaat om mijn leren?

Filosofisch gesprek

Samen zoeken naar antwoorden op de denkbubbelvraag

Afsluiting filosofisch gesprek

Hoe denk je nu over de vraag? Heb je iets nieuws geleerd?

Bespreek na hoe de klas na het gesprek denkt over aandacht voor en van je ouders hebben. Welke dingen zijn het belangrijkste? Schrijf deze dingen op de uitgeprinte Gouden Schoolregel (zie Portal: Aandacht, Gouden-Schoolregels-dieren-los).

Werkvormen

Werkvormen die gedurende de week gedaan kunnen worden

Werkvormen

Collage maken

Ouders en kinderen maken samen een collage over het gezin. Wie wonen er? Wat doen ze graag samen?

Familieportret

Maak een tekening met je familie, met hun namen erbij en het beroep of de hobby's van de ouders.

In ons gezin..

Bedenk samen je ouders stellingen over jullie gezin. In ons gezin.... spelen we iedere vrijdagavond spelletjes met elkaar. Etc. De kinderen raden bij welk kind de stellingen horen.

Wat ik wil vertellen over jou..

De ouders schrijven een verhaaltje over hun kind, de kinderen over hun ouders.

Double Bubble map

Ouders en kinderen maken samen een double bubblemap: in het midden staan onderwerpen die de ouders en het kind allebei willen komend schooljaar. Aan de buitenkant mogen ze opschrijven wat ze zelf willen.

Bijlage 1: Talentenkaartjes

Bron: Talentenspel, Klasse.be

Bijlage 2: Zoek iemand die

Zoek iemand die:

Iets liefs
heeft gedaan
voor een
ander

Iets nieuws
heeft geleerd

Heel
creatief is
geweest

Slecht heeft
geslapen

Op een
gekke plek
heeft
gewerkt

Veel heeft
gelezen

Het soms
lastig vond
om zichzelf
aan het werk
te houden

Thuis een
feestje heeft
gevierd

Een grap
heeft
uitgehaald

Ergens beter
in is
geworden

Zelf heeft
gekookt

Heel
sportief
is geweest

Bijlage 3: Stellingen bij Gouden Schoolregel 1

Je merkt dat er in de klas te veel geluid is om geconcentreerd te kunnen werken.
Wat doe je?

De juf heeft gezegd dat je een vrije taak mag kiezen als al je rekenwerk af is. Je moet nog erg veel, maar hebt zin om een spel te spelen. Wat doe je?

Een klasgenoot irriteert je door steeds langs te lopen en op je schouder te tikken. Werken lukt hierdoor niet.
Wat doe je?

Een klasgenoot vindt een opgave erg lastig. Jij vindt deze opgave makkelijk.
Wat doe je?

De meester vraagt of jij na schooltijd wil helpen met de vuilnisbakken legen. Je moest alleen meteen naar huis komen.
Wat doe je?

Je hebt al afgesproken met een vriendin. Een andere vriendin vraagt nu ook of je kan spelen. Dat vind je eigenlijk leuker.
Wat doe je?

Je bent mee geweest naar de hobby van een klasgenoot. Je wil deze hobby ook doen, maar de les is tegelijk met je eigen sport. Wat doe je?

De kleuters zijn buiten aan het spelen en ze maken veel herrie. Je kan hierdoor niet goed aan het werk.
Wat doe je?

Bijlage 4: Emotiekaarten

IK HEB VEEL ENERGIE

DE
NOORDWIJKSE
METHODE

IK BEN VROLIJK

DE
NOORDWIJKSE
METHODE

IK BEN TEVREDEN

DE
NOORDWIJKSE
METHODE

IK BEN MOE

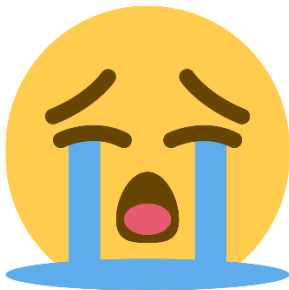
DE
NOORDWIJKSE
METHODE

IK VOEL MIJ EENZAAM

DE
NOORDWIJKSE
METHODE

IK VOEL MIJ VERDRIETIG

DE
NOORDWIJKSE
METHODE

IK VOEL MIJ BOOS

DE
NOORDWIJKSE
METHODE